

VOL. XIII-(2)] ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਆਈ .ਡੀ.ਦੁਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ .ਜੇ.

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ , -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1959 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ.1397

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ (1911 ਦਾ III)-ਸ. 41—ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਪਾਵਰ ਅਧੀਨ—ਕੀ ਆਪਹੁਦਰੇ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗੈਰ -ਸੰਵਿਧਾਨਕ—ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ—ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ—ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)— ਆਰਟੀਕਲ 12 ਅਤੇ 13—ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਨੈਕਰ ਕੀ ਧਾਰਾ 311—ਆਰਟੀਕਲ 14—ਦਾ ਦਾਇਰੇ—ਵਿਤਕਰੇ—ਦਾ ਮਤਲਬ—ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ—ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ—ਕੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ , ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਨੇ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਯੋਗ ਹਨ , ਆਪਣੇ ਆਪ ਇੱਕ ਵਰਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਗੈਰ -ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ , ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ , ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ -ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਹੁਦਰਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਨੈਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿ

ਸ਼ਕਤੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਕਾਬੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੇਵਲ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਉਸਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ , ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਵੇਕ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਪ -ਨਿਯਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਸੇਵਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਨੈਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ , ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ , ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ , ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਵਿੱਚ "ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਾ " ਸ਼ਬਦ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਰਾਜ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , ਜੋ ਕਿ ਹਿੱਸਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 12 ਤੋਂ 35 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ "ਰਾਜ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ

ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 311 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਉਸ ਲੇਖ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਤਕਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ . ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ , ਅਸਲ ਵਿੱਚ , ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ , ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ , ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੋਲ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਰਕਸੰਗਤ ਭੇਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ "ਵਰਗੀਕਰਨ" ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਲਾਜ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਭਿੰਨਤਾ ਜਾਂ ਅਸਮਾਨਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਗੈਰ -ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਜਾਂ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਗੈਰ -ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ , ਅਦਾਲਤੀ ਜਾਂ ਅਰਧ -ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ , ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਇਹ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ , ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ , ਪੰਜਾਬ, ਮਿਤੀ, 9 ਦਸੰਬਰ, 1959, ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ , ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ , ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 11 ਦਸੰਬਰ, ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ , ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 1959, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ , ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਐਚ.ਐਸ. ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਐਮ .ਆਰ. ਆਰ ਏ ਕੇ ਉਮਰ , ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਹਰ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ 2.

ਐਮ.ਐਸ. ਪੁਨੂੰਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ।

ਦੁਆ, ਜੇ.—ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 1 ਜੁਲਾਈ, 1950 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਓਵਰਸੀਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ -ਕਮ-ਓਵਰਸੀਅਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ 26 ਜਨਵਰੀ, 1951 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 1 ਜਨਵਰੀ, 1959 ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਬੇਦਾਗ ਕੈਰੀਅਰ ਸੀ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਮਿਤੀ 11 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਚਾਨਕ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ , 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ , 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 31(1)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਉਪ -ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪ -ਨਿਯਮ ਨੰਬਰ 112 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ , ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਸੇਵਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ

ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ , ਇੱਕ ਉਲੰਘਣਾ ਜਿਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 17 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਤੋਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ , ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਉਂਸਪਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ; ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ , ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਪੀ .ਸੀ. ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ , ਦੋ ਹੋਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ , ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ , ਪਰ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ , ਅਤਿ ਵਿਰੁਧ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭੈੜਾ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ , ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਰਾਜ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਕੀਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 311, ਜੋ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ , ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ , ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ; ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਇੱਕ ਨੰਗੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। "ਰਾਜ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ , ਜੋ ਕਿ ਹਿੱਸਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 12 ਤੋਂ 35 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। "ਰਾਜ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 311 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ

ਵਿੱਚ ਸੰਦਰਭ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਵਿੱਚ ਦਰਜ "ਰਾਜ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਆਰਟੀਕਲ 311 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੰਗਲ ਸੈਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਾ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ . ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ , ਪਠਾਨਕੋਟ (2), ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ , ਜੇ. ਨੇ ਵੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 311 ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਉਪ -ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪ -ਨਿਯਮ ਨੰਬਰ 112 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ , ਲੁਧਿਆਣਾ ਮਿਉਂਸਪਲ ਸੇਵਕਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ -ਨਿਯਮ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੈਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨੈਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਉਪ -ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ , ਇਸ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ -ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਨੈਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੁੱਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 41 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ

ਉਲਟ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਤਕਰੇ ਭਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰਥ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਤਕਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਅਪ੍ਰਾਗਿਤ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰਤਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕੋਲ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਰਕਸੰਗਤ ਭੇਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ "ਵਰਗੀਕਰਣ" ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਲਾਜ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਭਿੰਨਤਾ ਜਾਂ ਅਸਮਾਨਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਜਾਂ ਭਿੰਨਤਾ ਗੈਰਵਾਜਬ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਧਾਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਮਹੰਤ ਮੇਤੀ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਪੀ. ਸਾਹੀ (1), ਐਸ.ਕੇ. ਦਾਸ, ਜੇ. ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

“ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਲਈ ਆਏ ਸਨ, ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਆਰ. ਤੋਂਡੋਲਕਰ ਜੇ. (2)] ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੋ। ਇਸ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ

ਲੰਬੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ , ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ (1) ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਣ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਸਮੂਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ (2) ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਵੱਖ -ਵੱਖ ਅਧਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੂਗੋਲਿਕ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਕਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਝ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਭਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੱਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "

ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੇਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 41 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ , ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਰਾਇ ਬਣਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹਨ , ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਗੈਰ -ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਜਬ ਗਠਜੋੜ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹਾਂ , ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ

ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਯੋਗ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ -ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਪਰ ਫਿਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਹੁਦਰੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ -ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ . ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲਈ ਆਪਹੁਦਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਬੇੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਨਾਮ S.R. ਟੈਂਡੇਕਰ ਜੇ . (3) ਅਤੇ ਮਾਤਜੋਗ ਦੇਰੇ ਬਨਾਮ ਐਚ .ਸੀ. ਭਾਰੀ (4)। ਇਹ ਬੇਕਾਬੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਉਸਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਗੈਰ -ਫਿਟਨੈਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਾ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਵੇਕ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ।

ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪੜਤਾਲ . ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਇਸਦੇ ਆਧਾਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਕੀਲ ਇਸਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਥੋੜੀ ਡੂੰਘੀ

ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਭੁਲੇਖਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕਿਸੇ ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਨੂੰਨੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ" ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੁੱਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖ -ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੂਲ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਥੱਲੇ, ਹੇਠਾਂ, ਨੀਵਾਂ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ . ਦਰਅਸਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ; ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿੱਟਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ

ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ , ਮੈਂ, ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ , ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੈਕਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਨਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਰਕਾਰੀ ਨੈਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖ -ਵੱਖ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ , ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸੁਤੰਤਰ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ , ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਹੈ , ਜਿੱਥੇ ਮੂਰਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨਾ ਇਸਦੀ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੂਰਵ ਰਾਏ ਲਈ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਡਾ . ਮੁਕੰਦ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਨਾ 111 :-

"ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ , ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ

ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ , ਭਾਵ, ਮੈਕਸਿਮ ਐਂਡੀ ਅਲਟਰਮਪਾਰਟਮ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ - ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। "

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਅਤੇ 45 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ , ਅਤੇ ਧਾਰਾ 41 ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ , ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 41 ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। ਰਾਮ ਪਿਆਰਾ ਬਨਾਮ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, (2) ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 41, ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਊਂਸਪਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ , ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ , ਇਸ ਬੈਂਚ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਵਰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਲਾਮ ਰਸੂਲ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ (1) ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਆਰ. ਬਾਲਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ (2) ਕਾਟਨ ਟੈਕਸਟਾਈਲ (ਕੰਟਰੋਲ) ਆਰਡਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧੀਰੇਂਦਰਨਾਥ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ (3) ਵੀ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ (4) ਵੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਸਰਕਾਰ (5) ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ , ਪਰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (6), ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ .ਜੇ., ਅਤੇ ਜੀ.ਡੀ. ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) ਨੇ ਮੰਗਲ ਸੈਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪਦ ਦਾ ਧਾਰਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਸਿਰਫ਼ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਕਿਸੇਰੀ ਲਾਈ ਬੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (7) ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਪਿਆਰਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ (ਐਸ.ਐਸ. ਦੁਲਟ ਅਤੇ ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ, ਜੇ.ਜੇ.,) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮਾਸਟਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੇਸਟ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨੋਕਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਹੀ ਨਿਯਮ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਰੋਹਤਕ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਾੜੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 41 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭੁਲੇਖੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ. ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਰਗੇ ਸਨ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਮਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ , ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕੋ - ਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ , ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਉਸ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਬਜਾਏ - ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ , ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ , ਮੈਂਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਬੋਝ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਪਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ , ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ।

ਬੀ ਫੋਰ ਡੀ ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਜੇ

ਡਾ. ਮੂਲ ਰਾਜ , - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਅੰਜੁਮਨ ਇਮਦਾਦ ਭਾਮੀ ਬਫਿੰਡਗਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਜਵਾਬਦੇਹ

1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 590

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ—ਆਰਟੀਕਲ 226—ਲਾਇਮਾਈਨ ਵਿਚ ਖਾਰਜ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਇਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਕੀ ਸਮਰੱਥ—ਰਿਜ਼ਲ ਜੁਕਲਕਾਟਾ ਦੇ ਨਿਯਮ—ਕੀ ਲਾਗੂ ਹਨ—ਹੇਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖਤਾਂ—ਕੀ ਸਮਰੱਥ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਨਿਯਮ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ॥ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਤੱਥ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕੋ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ , ਹੈਜ਼ਿਊਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀਆਂ ਇਹ

ਲਿਖਤਾਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਕਾਫ਼ੀ ਸਖ਼ਤ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਮੰਗ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਗ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਯੋਗ ਹੈ।

ਅਨੁਵਾਦਕ: ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।